

per quē in debitū finem dirigebatur.

Ad primum qd dicitur qd perfectiones nales possunt considerari dupl'r vel qdum ad eē pri mu: et sic p pctm nō corrumpunt. manet enī et intellectus et voluntas: et oīa hō: vel qdum ad ordinē quo in finē ordinā tur: et sic per pctm corrumpunt. ut dictū est. Ad scdm di cēdū: qd sicut est duplex pfectio. s. pma et scda: ita etiā est du plex corruptio. vna per quā tollitur pfectio pma p quā res esse pmiū habebat: et talis corruptio spēi mutationē facit: s. sic culpa nām hōis nō corrumpit. Alia corruptio est per quā tollitur pfectio scda per quā res in esse scdo cōpleto pficit. et hō spēm non variat: s. tñ speciei cōplēmentū tollit. et hoc modo culpa nām humanā corrumpit. Ad 3^m dōm: qd sub iectū ad dīa dupl'r potest se hēre: ut dcm est: vel ita qd vtrū q equalr sit debitū sibi: et tunc nō magis per vnu qd per al terum corrumpit: vel ita qd vnu sit debitum sibi: et alterū indebitū: et tunc per vnu simpl'r perficitur: et per alterū sim pliciter corrumpit. qdūis enim alterū cōtrariōz per qd cor rumpit nō sit sibi dīum qdum ad eē pmiū: qd vtrūqz tra riorum subiicit: tamē sibi est pmiū qdum ad esse 2^m in qd subiecti nā ordinat. Ad quartū dōm: qd nihil agit suam corruptionē intēdens illaz: s. nō est iconueniēs: ut p actio nem alicuius sequat corruptio eius pter intētionem agen tis: et sic per accūs aliquid sue corruptionis causa est: sic p in ifirmo qui comedit nociua ex qbus mortē incurrit: inten dit enim delectationē in cibo: sed pter delectationē segtur mors. Et similr est in eo qui peccat. itendit enī delectari in opere peccati: s. corruptio anime pter itētionē ei' segtur. Ad qntū dōm: qd potētia nō corrumpit. si reducat in actū illū ad quē est de se ordinata: et qui est debitus sibi: s. talis actus nō est pctm: et ideo rō nō pcedit. Ad sextū dōm: qd pctm corrumpit aīam nō qdū ad esse pmiū: s. qdum ad esse 2^m: s. esse 2^m potest dupl'r considerari: vel fm qd est in actu: et sic tollitur per pctm pmiū et nō per scdū: s. hoc est p accūs qd scdm pctm nō inuenit ipm: vel fm qd est in habilitate: et sic ut ex pū dictis p3 p qd3 pctm diminuitur.

Expōsitio textus.

Et tamen nunqz totaliter tollit volun tas retinēdi vel seqndū. Videt hoc nō esse in quolibet peccato cōe. ali qd enim pctm est qd est ad corrupēdū: et non ad aliqd acquirendū: ut p3 in homicidio: et ini dia et hō. S3 dōz qd itentio siue volūtatis siue nāe nunqz p se terminatur ad nō esse vel ad corruptionē: s. semp ad ali qd bonū ipsi intendenti: qdūis pter itentionem sequatur malū vel corruptio siue qua bonū intētus esse nō potest: ut p3 in igne qui intēdit formam suam in mā iducere: ad quā sequit corruptio aeris: similr etiam voluntas intēdit aliqd bonū ipsi volēti: qd sine corruptiōe alteri' nō est: sicut vult quietem suam quam suspicat esse non posse sine morte ad uersari vel aliquid hō. Volūtas enī ut supius rē. Hic sumit voluntas pro actu voluntatis: et nō pro potētia ipsa. (Nō cōsisteret peccatū: s. iterdictio rē.) Uerū est vel legi scripture: vel nāliter indite. (Nō cōsistente autē pto rē.) Videtur hō esse falsum: qd vtrū a malitia nō dependet: sicut nec bonū a malo. S3 dōm qd in sacra scriptura aliqd dī fie ri et qd inotescit. Et silt p oppo^m nō eē qd ignotū est: et qd vtrū nō manifestat nisi p malitiā oppositā: iō dīe qd si non esset pctm nō eēt vtrū: et iō subiūgit. Subsistere vel emine re nō posset. Sciēdū ē qd hic (quid est pctm nisi pēuarica tio rē. Dōz poni illa notula que in superiori distictiōe in ali quibus libris posita est que sic icipit. Joānes ait. Qui facit pctm rē. Quo circa diuersitatis rē.) Ex pma. n. diffōne oc cationata est opio qd dicit tā in actu iteriori qd exteriori pec catū pssistere. Ex scda vō eiusde3 occasionat alia opio qd dīe

pctm esse tñ in actu volūtatis. Ex 3^a vō Ambrosij occasio nat alia opinio qd dicit solū in puatiōe pctm pssistere: et non in actu. (Quidaz aut diligēter rē.) Dec opio in hō dīe ab il la quā pū posuit: qd hō loquitur de malo: cui' rō tñ in puatio ne pssistit. Alia vō quā supra posuit loqbat de pto qd pple ctū fil' puatiōe: et actū. (Itē pbans nihil casu fieri in mū do rē.) Videt hō esse falsū: qd dē qd sit ut in miori pte sit ca su. si igit nihil fiat casu nihil erit pueniēs: ut in miori pte: s. si nihil sit hō oīa ex necitate ptingūt: qd ea q sunt frequē ter nō deficiūt a necys nisi hō pūit in miori pte deficere ut in o' meta. hō. S3 dōz qd effect' pueniēs ut in miori pte pōt considerari dupl'r. vel in ordine ad cām pxiā pter cui' itētionē accidit: et sic casuale vel fortuitū ē. ut in ordine ad cām pxiā cui' pxiā nihil pterfugit: et ita casu nō sit. (Ad qd dicit his atqz hō dictionibus rē.) Ista solo pcedit fm illā opinionē qd ponit in pto omisiōis actū eē: s. fm aliaz opio nē soluet ista obo: qd puatiōi qd malū omisiōis dī malum substat res bona. s. potētia in actu nō exiēs. (pōt ē qdri ab eisde rē.) Dec obo sic pcedit. in pto duo sūt. s. act' sube: et malitia. qd p pctū dī corruptio boni aut h3 hō qdū ē malū vel iqtū ē act' ex quo bonitatē h3. si p mō: cū oīs corruptio boni pena sit: pctū in eo qd pctū vel malū erit pena: et dō qd ē icōueniēs. Si aut ex pte actus hēat qd sit corruptio bo ni: cū act' oīs iqtū ē act' sit bonū: tūc iqtū ē bonū nō habe bit qd corrupat bonū: qd vī icōueniēs. qd vī illd qd est in pto pter deformitatē et corruptiōez vī rō mali catur: non sit res bona: sed soluitur per equiuocationem corruptionis ut in littera patet.

Quaedam simul sunt peccata et pena peccati: quedam peccata et causa peccati: alia vō pec cata et cā et pena peccati. Dist. xxxvi.

Sciendum est tamē quedam sic esse peccata ut sint etiam pene peccato rum. unde Augu. super illum locū psalmi. lviij. Sup cecidit ignis et nō viderunt solem: ait. Ignis superbie et concupiscentie et ire intelligitur. Istas penas pauci vidēt. ideo eas maxime cōmemorat apo stolus in eplā ad rōmanos: et enumerat mul ta que peccata sunt et pene peccati. Itē inter pri mum enim peccatum apostasie et vltimā penā ignis eterni media que sunt et peccata sunt et pe ne peccati. Grego. quoqz super Ezechielez ait. Cōtēnenti qui nō vult penitere ponit deus of fendiculus: ut. s. grauius impingat. peccatū enī quod per penitētiā citius non deletur: aut pec catū est et cā pti: aut pctm et pena peccati: aut peccatum simul et causa et pena peccati. Unde Moyses. Nonduz sunt ppleta peccata amor reorum. Et David inquit. Appone iniquitatē super iniquitatē eorum. Et alius ppheta. San guis sanguinem tetigit. i. peccatum peccato ad ditum est. Paulus quoqz ait. Propterea tra didit illos dō in passiōes ignominie rē. Et itez. ut impleant peccata sua semp. Joanni quoqz p angelū dī qui in sordibus est sordescat ad buc. Ex his testimonijs colligit peccatū aliquod et

peccatum esse et pena peccati.

Ex p̄dictis q̄d or̄it̄. s. an iḡtū p̄ctm̄ ē sit p̄ea p̄cti.

Iō merito querit̄ utrū inḡtū p̄ctm̄ ē sit pena p̄cti. q̄ non v̄r cū ois pena p̄cti iusta sit. Uñ Aug. in lib. retractationū. **I**is pena p̄cti iusta ē: et supplicii nōia tur. Si ḡ p̄ctm̄ q̄d ē p̄ctm̄ et pena p̄cti: iḡtū peccatū ē pena p̄cti ē: cum ois pena iusta de iusticia dei veniat: v̄r inḡtū p̄ctm̄ ē iustus eē et a deo p̄uenire. Ad q̄d illi r̄f̄idēt p̄ctm̄ sic dici penā p̄cti: q̄ p̄ p̄ctm̄ in q̄d merito p̄cedētis p̄cti hō labit̄ deserēte deo: corrupit̄ bona natura. Sic eter nus ignis dī pena malor̄: q̄ eo cruciant̄: nec tñ ipe cruciatus malor̄ ignis ē s̄ p̄ ignē sit in boie. Itē p̄ p̄ctm̄ corrupit̄ nā et minuit bonū nāe. et ē ipsa minutio et corruptio boni passio et pena: et nō ē eēntialr̄ illud p̄ctm̄ p̄ q̄d sit: s̄ iō p̄ctm̄ dī v̄r p̄missus ē: q̄ p̄ p̄ctm̄ ilico vbi peccat hō sit in bo mine illa corruptio: que tñ sit deo auctore. Illa enī pena sine passio que ē boni corruptio a deo est. Illius aut̄: v̄r sic dicā: mā et cā est p̄ctm̄ q̄d a deo nō ē. Qd̄ v̄r Aug. notasse: et iuxta hunc sen sum intellexisse cum ait in lib. de p̄destinatiōe sanctor̄. P̄destinatiōe deus ea p̄scinit que fuerat ipse factur̄: s̄ p̄scinit deus etia etia que non est ipse factur̄. i. oia mala. Quia etia sunt quedam que ita peccata sunt v̄r etia pena sint peccati s̄ illud apli. Tradidit illos deus in pas siones et c. non tamen peccatū dei est: s̄ iudicium. s. et pena in scriptura enim sepe nomine iudicij pena intelligit̄. Itē diligenter intendentibus in sinuati videt̄ ea que peccata sunt et pene pecca ti: et non inḡtū peccata sunt dei esse: sed inḡ tum pene dei esse dicunt̄. Nam cū dixisset deū nō esse facturū mala aliqua. i. peccata: q̄ posset ei obijci: quedam peccata esse etia penas pec cati et pena p̄cti ois iusta ē: et iō a deo ē: q̄si de/ minando: s̄m quid faciat ea: vel s̄m quid non fa ciat: addidit reliqua. iuxta hō p̄dictā itelligen tiam peccata sane dñr pene. Uñ Apl̄s appellat ea passiones ignominie: q̄ v̄r ait auctoritas: licet quedā p̄ctā sint que delectent: sunt tñ passiones nature nomināde: q̄ p̄ ea corrupit̄ natura.

Et cum omne peccatū possit dici pena: non ta men omne est pena peccati.

Item ex hoc sensu omne peccatū mor tale possit dici pena: nō tamen omne pec catum potest dici pena peccati. Pena enim peccati v̄r p̄dictū ē: est illud cu ius causa est aliud p̄cedēs p̄ctm̄. Nam pecca tum sic dī pena peccati respectu p̄cedētis: sicut dī causa peccati respectu sequētis. Quo sit v̄r il

lud peccatū et causa sit et pena p̄cti: sed alterius p̄cti pena: et alterius causa: v̄r enī Greg. in mo ralib⁹ ait. Peccatū quod penitentia non diluit suo pondere mor̄ ad aliud trahit. Uñ sit v̄r non solum peccatum sit: s̄ etia causa p̄cti. Ex illo quippe culpa subsequēs or̄it̄. Peccatum vero quod ex peccato or̄it̄ non solum peccatū: s̄ et pe na peccati est: q̄ iusto iudicio deus cor peccan tis obnubilat: v̄r p̄cedentis peccati merito et in alia cadat. Quē enim liberare noluit deserendo p̄cussit. Proinde: v̄r Aug⁹. ait. p̄cedentis ē h̄ pena p̄cti: et tamen etia ipsa p̄ctm̄ est. Iudicio enī iustissimo dei traditi sunt: v̄r ait apostolus de quibusdam: siue deserēdo: siue alio modo ex plicabili vel inexplicabili in passiones ignominie: v̄r crimina criminibus vindicant̄: et supplicia peccantiū nō tantū sint tormenta: s̄ et vitiōz in cremēta. Illa ḡ p̄ctā que enumerat apl̄s: q̄ de superbia sunt: non soluz p̄ctā: s̄ supplicia sunt. Ecce autē ex his iam sit p̄spicuum quedam pec cata et penas et causas peccati esse: et illud pec catū esse penā p̄cti quod cām p̄cedentes h̄z pec catum: atq̄ illud peccatum esse cām peccati q̄d est meritum sequētis culpe.

Ex p̄dictis videtur significari ipsa eadē que peccata sunt esse penas peccati.

Sed cū ait crimina criminib⁹ vindicari: v̄r insinuare ea ipsa que p̄ctā sunt eēntia liter eē penas p̄cti. i. punitiōes peccati. Ad hoc autē iquirit illi bec et filia dicta eē s̄m rōnē p̄dictā. et iō itelligēda fore s̄m p̄missam expositionem. Intelligentia enī dicto rum ex causis est assumenda dicendi.

Et non obuiat veritati si quis dicat ipsa pecca ta esse penas peccati essentialiter.

Nullo tñ p̄iudiciū fieri veritati putat̄ si q̄s dicat ipsa eadē que p̄ctā sunt eēntia liter: v̄r ita dicā eē penas. i. punitiōes p̄ctōz p̄cedētū que iuste sunt et a deo sunt: nec tñ inḡtū p̄ctā a deo sunt: nec inḡtū p̄ctā sunt pene peccati sunt: et tñ inḡtū pecca ta sunt p̄iudiciōes boni sunt. S̄ v̄r supra dictū est cāliter et actiue dicuntur p̄iudiciōes.

Aperte ostendit peccata quedā eē penā peccati: et penā ipsam iustā esse et a deo.

Quod autē quedā p̄ctā pena sint et ipsa pena iusta sit et a deo sit: euidenter tradit Aug. i. li. retractationū ita dicēs: q̄dā necitate fieri ab boie q̄ mala sūt et eade iusta pena p̄cti sūt. S̄m inq̄ quedāz necessitate facta improbanda: vbi vult homo recte facere: et nō potest. Unde ē illud apli. Non quod vo

lo facio bonum: sed quod odi malum hoc ago: et illud. Caro concupiscit aduersus spiritum et spiritus aduers. car. hec enim inuicem sibi aduersant: ut non ea que vultis faciat. Sed hec omnia ex illa mortis damnatione sunt. Nam si non est ista pena hominis: sed natura: nulla ista peccata sunt. Si enim non recedit ab eo modo quo naturaliter factus est homo: cum hoc facit: ea vtrique facit que debet. Si autem homo quia ita est non est de se bonus: nec habet in parte ut sit bonus: siue non videndo qualis esse debeat: siue videndo et non valendo esse quale se esse debere videt penam istam esse quibus dubitet. Omnis autem pena si peccati pena est: iusta est: et supplicium nominatur. Si autem iniusta est pena: quoniam penam esse nemo ambigit iniuste aliquo dominante homini imposita est. Porro quia de omnipotentia dei et iusticia dubitare de mentis est: iusta est hec pena: et pro peccato aliquo impeditur. Non enim quisque iniuste dominans: aut surripere hominem potuit velut ignoranti deo aut extorquere iniusto tanquam inualidiori: ut hominem iniusta pena cruciaret: relinquitur ergo ut hec pena iusta de damnatione hominis veniat. His atque alijs pluribus testimonijs docetur quedam esse peccata et penas peccati essentialiter.

De quibusdam que sine dubio peccata sunt et pene: ut ira et inuidia.

Reterea nullatenus ambigendum est quedam peccata absque ullo scrupulo penas esse: ut inuidia que est dolor alieni boni: et ira que etiam non inquantum pene sunt: peccata sunt. Ita etiam de cupiditate et timore et alijs huiusmodi sentiendum est. Unde Augustinus in libro lxxij. questionis ait. Omnis perturbatio. passio. Omnis cupiditas perturbatio. Omnis igitur cupiditas passio. Omnis vero passio cuius est in nobis: ipsa passione patimur. Omnis igitur cupiditas cui in nobis est: ipsa cupiditate patimur: et inquantum cupiditas est patimur ea. Omnis autem passio inquantum ipsa patimur: non est peccatum: ita et de timore. Non enim consequens est ut si patimur timorem: ideo non sit peccatum: quia multa sunt peccata quibus patimur: sed non inquantum patimur eis.

De verbis Augustini. premissis quedam sententia Hieronymi. obuiare videtur.

Illud autem diligenter est annotandum quod supra positis verbis Augustini. dicentis quedam necessitate facta esse improbanda et mala: videtur obuiare quod Hieronymus. ait in explanatione fidei: quod licet supra sit posuitum: tamen ut perfectius sciatur iterare non piget. Execramus inquit eorum blasphemiam qui di-

cunt impossibile aliquid homini a deo esse preceptum: et mandata dei non a singulis sed ab omnibus in comune posse seruari. Et paulo post. Et tam illos errare dicimus qui cum manicheo dicunt hominem peccatum vitare non posse: quam illos qui cum ioviniano asserunt hominem non posse peccare. Ecce Hieronymus. dicit. errorem esse si quis dicat hominem peccatum vitare non posse. Qui autem dicit quedam necessitate fieri: quedam dicit non posse vitari. Cum igitur id Augustinus. dicat videtur aut erroris esse quod tradit: aut non esse verum quod Hieronymus. ait.

De determinatio contrarietates submouens de medio sanctorum.

Quod dici potest: quia Augustinus. secundum statum huius miserie ad quas pertinet ignorantia et difficultas: ut idem ait in libro de libero arbitrio. que ex iusta damnatione descenderunt: illud tradidit. ubi et venialia peccata includit. Hieronymus. vero de mortalibus tantum loquitur peccatis: que unusquisque gratia illuminatus vitare valet. Vel de homine secundum statum liberum. ante peccatum illud ait Hieronymus.

Epilogum facit ad alia transitorius.

Satis diligenter eorum posuimus sententiam quod dicit omnes actus naturas bonas esse: et inquantum sunt bonos esse: in quo tractatu quedam iter seruiimus que non ex eorum tantum persona accipienda sunt: quia ab omnibus catholice sapientibus absque hesitatione tenetur: atque auctoritatis testimonijs et rationibus eorundem traditione munimur: qui dicunt omnes actus essentia sui. inquantum sunt esse bonos: quosdam vero inquantum inordinate fiunt: peccata esse. Addunt quoque quosdam non tantum essentia: sed et genere bonos esse: ut reficere esurientem: qui actus est de genere operis misericordie: quosdam vero actus absolute ac perfecte bonos dicunt: quos non solum essentia vel genus: sed etiam causa et finis commendat: ut sunt illi qui ex bona voluntate proueniunt: et bonum finem metiuntur.

De diuisione textus.

Extractata illa opinio que ponit actus peccatorum inquantum sunt actus bonos esse a deo occasione ultime oblationis hanc opinionem inducit que sumebatur ex officio culpe et pene: hinc igitur utrum possit esse idem culpa et pena. Et diuiditur in tres. In prima determinat questionem. In secunda remouet quedam dubitationes incidere ex his que in determinatione questionis occurrunt ibi. (Illud autem diligenter est annotandum etc.) In tertia ponit dictorum replicationes ibi. (Satis diligenter eorum posuimus sententias etc.) Prima diuiditur in duas. In prima ostendit quedam peccata et penas peccatorum esse. In secunda inquit quomodo hoc possit esse ibi. (Et ideo merito dicitur etc.) Et diuiditur huius prima in tres duas. In prima parte ostendit modum quo peccata dicitur esse pene non per se sed ratione annexi. In secunda ostendit quod etiam ipsa peccata pene esse possunt.

sunt ibi. (In nullo tñ preiudiciū fieri veritati rē.) Pñia in tres diuidit. In pñia ponit modū quo oē pctñ pena pōt di ci rōne effectus. In qñtum corruptiōis nature cā est que pe na qdam est. In scōda ostendit modū quomō qdā peccata. r si nō oia pene peccatoz dici possunt rōne cause q est sub tractio gñe ibi. (Et l3 ex h sensu rē.) In tertia excludit qñ dam obiectionē ibi. (S3 cuz air dñia rē.) In nullo tñ pre iudiciū.) Dic ostendit ipsamet peccata penas pctōz eē. Et circa hoc tria facit. Pñmo pponit qd intendit. Scōdo pbat vniuersaliter in omni genere peccatoz ibi. (Qz aut qdam peccata rē.) Tercio pbat spāliter in quibusdāz generibus peccatoz in gbus magis manifestū est ibi. (P. nullatenus ambigēdū rē.) Illud diligēter annotādū rē.) Dic remo uet quāda3 dubitationē ex dictis Aug. supra iductis exor tā. r circa hoc duo facit. Pñmo ostēdit cōtrarietatem iter dicta Aug. r Hieronymi. Scōdo ponit solutionem ibi. (Ad qd dici pōt q Aug.)

Questio. I.

Ic quqz querunt. Pñmo vtrū sit esse cā alteri peccati. Scōdo si passio possit di ci peccatū. Tercio si peccatū pōt esse pena pecca ti. Quarto si ois pena p aliqua culpa in hoie sit. Quinto de distinctiōe bonoz q in fine distinctiōis innuif.

Ad primum sic pceditur. Ut q pctñ nō possit eē cā pcti. Qz n. nihil ē nō vñ bñe rōne cāe: s3 pctñ nihil est. r ni bil sunt hoies cū peccāt: vt supra in pce. dis. ex vñs Aug. habitū est. g pctñ nō pōt eē cā pcti. C. p. cā ē ad quā de nēitate segtur aliud: s3 qd est nēciūz nō est voluntariū: vt Aug. dic. r qd nō ē volūtariū nō ē pec catū. g illd qd segt ad alteriū: sic ad cāz: nō ē pctñ. r ita pec catū cā pcti eē nō pōt. C. p. vñū dñoz nō ē cā alterius: sed pctōz vñū dñat alteri sic auaricia pdigalitati. g pctñ nō pōt eē cā pcti ad min? cuiusl3. C. p. pctñ nō pōt eē cā pcti: ni si fm q ex pctō pcedenti aliq inclinat ad sequens: s3 nō fit hoc nisi fm q ex peccato pcedenti relingtur dispō vel ha bitus. cū g dispō r habit? non inclinēt nisi ad actus siles in spē illis actibus ex gbus generant: vt q nullū pctñ possit eē cā pcti nisi forte illi: qd ē sibi sile in spē. C. p. pñs in qñ to pby. pbat. q mor? nō pōt eē ad motū: qz sic i finitū abi ret. g r eadez rōne si pcti causa esset pctñ: in finitū iretur: quod est impossibile.

Contra. Ro. p. dñ. Propterea tradidit illos dñs in pas siones ignominie. s. pp supbiā: s3 supbia pec catū ē. r sñr ignominiosa passio de q loqr. g pctñ ē cā pcti. C. p. spatio mñs ad filiā ē spatio cāe ad cātū: s3 vñū pec catū dñ ē filiā alteri. vt Hre. dic. g vñūz pctñ ē cā alteri.

Respondeo dñs: q vñū pctñ pōt eē cā alteri? pcti s3 triplex gen? cāe. s. s3 modū cāe efficiētis finalis: r mālīs: p modū cāe efficiētis duplr: vñ p se: vel per accñs. p accñs qd ē ex pte auersiois: vñ h3 rōne mali. malū enī nō h3 cām nisi p accñs: r dico p accñs. sic remouēs pbi bēs dñ mouēs p accñs. pbi bēs aut pctñ ē ipsa grā: q pñat aiam in sua rectitudine: grāz aut pctñz tollit. vñ p accñs ē cā pctōz: q accidit subtracta grā. r p hūc modū qdlibz pctñz mortale cā cuiusl3 eē pōt. pōt ē h modus cādi reduci ali quomō ad gen? cāe formalis: sic. n. grā ē pñm formale actus grā i formati: ita r pñatio gñe ex q pctñz pcedit ē qñ forma ei? cui? cā eē pōt: s3 p se cā qñ efficiēs vñūz pctñz alteri? est ex pte auersiois: in qñtu ex actu pcti relingit qdā dispō vel bitus in aia inclians itez ad pctñz. s3 h modū pctñz nō est cā. cuiusl3 pcti: sed tñ eius qd est simile in spē: sic luxuria luxu rie: r sic deinceps: p modū aut cāe finalis vñū pctñz ē cā al terius in qñtu vñū pctñz aduocat aliud in suū finē: sic qñ ali

quis occidit hoiez vt vindictā ex eo sumat: hoc ad finē ire q est vindicta aduocat homicidiū. et h modū qdlibz pctñz pōt ex alio cāri. qz ē pōt aliq actus pdigalitati exercere ad tēpus vt auaricie finē cōsequat: s3 tñ vt i plurib? p hūc mo dū qdā magis sūt nata ex gbusdāz gñari: sic homicidiū ex ira: r mēdaciū ex auaricia. vñ dñr h3 pctā q ex alyz sepi? so lēt hoc mō puenire: eo3 filie eē: p modū vñ cāe mālīs vñū pctñz ē cā alteri? qñ vñū peccatū ministrat mām alteri. et sic gula ē cā luxurie: qz vñter mero estuās facile in luxuriā spumat: vt dic Hiero. Sic ē auaricia ē cā dissensiois in qñ tū multiplicat tēporalia que litis mā sunt.

Ad primum g dñs: q pctñz ex pte auersiois nihil ē: r iō ex hac pte nō pōt eē cā alie? nisi per accñs. vt dictū ē: s3 ex pte auersiois aliqd est: r sic pōt eē cā alteri? pcti fm triplex gen? cāe: vt dictū ē. C. Ad 2^m dñm: q ex cā segtur effcūs s3 pditionē cāe r effcūs: qz in gbusdā nēciō: r in gbusdā nō: s3 vt in plurib? sic ē in reb? nālīb? qz cā nālīs ipediri pōt. sñr ē multo min? o3 q ex cā de nēitate effcūs sequat: qz his nihil ē cā pleta nisi adiunctio volūtati actus: r subtractio oī ipedimēto: r q dñ qd ad cām de nēita te segtur effcūs: itellr de cā completa nō ipedita. C. Ad 3^m dñm: q vñū dñoz nō ē cā alteri? p se: s3 p accñs eē nihil p bibz: sic frigidus calefacit. vt in. 7° pby. dñ. C. Ad 4^m dñm: q illo mō quē obieccio tāgit peccatūz nō ē cā pcti nisi sñs in spē: sed sunt r aly modi: quibus vñū peccatū est cā alteri us: r ideo ex insufficienti pcedit. C. Ad qñtū dñm: q si pec cato per se inesset q haberet p cā aliud peccatū in finitū iretur: qz sic oportet q oī pctō pueniret: s3 h pctō accidit vt ex alio pctō causet: r iō non op3 in finitū abire: sic etiā motui accidit vt vñus motus sit cā alterius: est tñ ponere pñm motū qui nō est causatus ab alio motu.

Utrū passio possit esse peccatū. II.

Ad secundū sic pcedit. Vides q pas sio possit eē pctñz. Mor? enī sensualitatis passio qdāz est: sed motus sen sualitatis iordinatus pctñz ē: vt supra dictus ē. g passio pōt esse pctñz. C. p. ira passio quedāz est. sed ira est vñum de. 7. capitalibus peccatis: r potest esse mortale pctñz r sñr inuidia. g passio pōt esse pctñz. C. p. oē qd dñat r pugnat dñ rōne ē peccatū: qz vt dic Aug. Nō illm pctñz ē: cū caro occupat aduersus spūz: s3 passioes ad rōne pugnat: vt dic Dio. i. 4. c. dñ. no. g passioes sūt pctā. C. p. ppter qd vñūq3 talē: r illd magi: vt dic pñs: sed pp sup abūdātiā passionū q ad mediū nō reducunt a medio vñū aliq recedit: r peccatū incurrit. g passioes pctñz sunt. C. p. meritū et demeritū cū sint opposita in idē gen? reducunt. sed passioib? trigit mereri: sic p3 in martyrib? ergo et pas sioib? trigit demereri. et ita passioes peccatū eē pñr.

S3 cōtra nō trigit eē peccatū: nisi illd c? pñm ē in nob sed passionū pñm nō ē i nob. ergo passioes nō sunt pctā. C. p. fm pctā aliq vituperat: sed fm passiones neq3 laudamur neq3 vituperamur: vt in. ii. eth. dñ. nō. n. vi tupa3 q simplr irascit: s3 alr q3 dñ. g passio nō pōt eē pctñ.

Respondeo dñs: q cū hō nō ignet p peccatū nisi p illd qd ab hoie ē. vt Matt. i5. dñ. Que pcedit de hoie h sunt que coinquant hoiem rē. Nō pōt esse q passio in qñtum passio peccatum sit: qz passio nō est a patiente in qñtum hō. sed in patiente ab alio inducitur: sed tantū p accidens cōtingit passionem esse peccatum fm q operatio voluntatis p quā pñcipiū nostrorum actū sum? aliquo mō ad passionē se habet. sed ad diuersas passioes di uersimode se habet. Sunt enim quedā passiones que sunt passiones tātū. sicut precipue pater in passionibus corporali bus que ab exteriori insignunt: vt sectio adustio vel ab alio quo etiā pñ iterius agēte etiā naturali: vt febris vel aliqd

h3. et ad has passiones se habet voluntas sic causans eas sic est in passionibus sponte assumptis: vel sustinens eas libenter propter aliquem finem. et sic contingit in his passionibus meriti si sunt decetres: et demeriti si sunt idecetres. Queda autem passiones sunt que non sunt pure passiones: sed sunt sibi et passiones et operationes quodammodo: sicut per in passionibus que dicitur operari alicui. sentire enim: ut vult per in 2° de anima pati quodammodo est: sed per vult est in quantum sentire perficitur per per visus a sensibili mouet recipiendum spiritum eius qui informat: et operari per propria exercet. et ista est in oibus potentibus passivis quales sunt omnes potentie sensitivae partis: et et intellectivae propter intellectum agere: et propter virtutes motivas organum affixas. unde et intelligere quoddam pati est: et vel le et appetere propter quod ira: et h3 passiones anime dicitur. quibus in his magis vel minus proprie nomen passionis sumatur per quod plus et minus acceditur ad transmutationem corporalem: quod quidem dicitur est in ira et invidia: et h3 est et per males qualitates: ut calidum et frigidum: et h3 in sensu autem est per spiritus in organo mali spiritualiter et non maliter receptas: sed in intellectu per receptionem pure spirituales: et ideo ille passiones que plus de ratione passionis habet minus sunt in parte nostra. et propter hoc spiritualis passiones dicitur in oibus tamen his non est peccatum nisi per quod voluntas aliquo modo circa eas se habet impando in quantum sunt operationes quodammodo: vel et acceptando per quod sunt passiones.

Ad primum

per quod motus sensualitatis non est peccatum: nisi per quod in potestate voluntatis est: ut supra dictum est: et non in quantum est passio quodammodo. Ad secundum dicitur: quod nomen ire per propria impositionem passionis ne quoddam significat: sed postea transumptum est ad significandum virtutis quodammodo: cum n. virtutes quodammodo: quibus sunt medietates magis opponantur quibusdam extremis quibus alijs: sicut mansuetudo magis opponitur ire quam defectui eius: contingit quod vitia opposita talibus virtutibus nonantur nomine passionum: ad quas refrenandum percipue virtutes ordinantur. et per modum ira per quod vitium notat non est nomen passionis: sed actus vel habitus. Ad tertium dicitur: quod passio non pugnat contra rationem quasi per se oppositum virtuti que ratione perficitur: sed quod per se opponitur medio quod virtus et ratio in passionibus statuitur: sicut et nigredo pallorem et rubedini opponitur. Ad quartum dicitur: quod propter abundantiam passionum dicitur vitium esse sicut. propter causam male: sed per se vitium est in actu aliquo deformi circa passionem illam: et ideo non oportet quod passiones per se vitia sunt. Ad quintum dicitur: quod passionibus sancti non meruerunt: nisi per quod eas voluntarie sustinuerunt: et propter deum: et ita et possunt esse demeritorie in quantum voluntas aliquo modo ad eas se habet.

Utrum peccatum unum possit esse pena alterius peccati. III.

tertius

sic procedit. Ut per peccatum non possit esse pena peccati. Ois n. pena ordinata est: et a deo est: sed nulla culpa ordinatur h3 nec a deo est. culpa pena esse potest. per causam et effectus non incidit in idem: sed culpa est causa pene. ergo non potest esse idem culpa et pena. per pena ordinatur culpa: ut medicina eius. pene n. medicine quodammodo sunt: ut in 2° ethy. unde per peccatum peccato medicina non est: quod procedens peccatum per se quod non curat: sed magis sequens peccatum in peccatum inclinatur. ergo peccatum non potest esse pena peccati. per si peccatum puniatur peccato: aut convenit ope peccato aut quibusdam peccatis tamen. si convenit ope peccato. gerit abire in infinitum in peccatis: ita quod post quolibet erit aliud peccatum. si autem non sit cōe in oibus peccatis: sed ultimum peccatum non puniatur peccato: sed tamen pena eterna ultimum peccatum minus puniat quod primum quod duabus penis puniatur. contingit autem quod ultimum peccatum est gravius quam primum. ergo gravius peccatum minus puniatur. quod videtur in iustis. per nullus puniatur in eo quod libenter facit: sed quicquid peccat peccatum voluntarie et libenter facit. ergo nullus puniatur in eo quod peccat: et ita peccatum non est pena peccati.

Contra

Aug. in li. 2° de civitate dei. Iussisti domine et sic est. ut ipse

sibi pena sit ois iordinatus animus: sed iordinatus animus est malus. ergo est pena. per quod aliquis puer maximo bono non potest esse sine pena: sed peccatum est averfio ab incommutabili bono. ergo peccatum est pena. Ad tertium etiam sunt multe auctoritates in scriptura inducte.

Respondeo

ad hoc quod contingit idem esse culpam et penam: tamen tamen per eadem rationem: quod ois pena in quantum pena est voluntati dicitur inveniri. ois autem culpa voluntarii rationem h3. contingit autem quod illud quod est culpa dicatur pena triplex. uno modo ratione effectus: quod si n. corruptio: et gratiam subtrahit quod pene quodammodo sunt: sed per contingit dupliciter. uno n. modo culpa causat penam ex parte averfionis: in quantum. per culpa quodammodo per gratiam et deus amittit: et nature bonum in eo corrumpit. Alio modo ex parte conversionis. et hoc dupliciter. uno modo per quod quodammodo per passionem quodammodo inexam habet: ut ira: et invidia: et aliqd h3. quod ex inordinato vindictae desiderio cor pus imaginationi obediens et affectui quadam passione dicitur: que ira dicitur maliter loquendo: et h3 affectionem h3. Alio modo ex eo quod actus peccati sine labore non exercet. propter quod sap. 5° de vi. Ambulaimus vias difficiles etc. Alio modo peccatum pena dicitur in quantum effectus cuiusdam pene est. ex hoc n. quod aliquis mortaliter peccat: ut dictum est gratia perdat: et quod per gratiam contingit tur ne in peccatum rueret: sit ei ipsa subtractio gratie quodammodo se queris peccati in quod cadit auxilio gratie destituitur. et simili modo dicitur potest de ope alio auxilio quod de hominibus impedit ne in peccatum cadat: sicut sunt impedimenta peccandi exteriora: sicut dicitur Osee 2°. Sepia via tua spinis. et h3 adem auxilia que sunt impedimenta peccandi quodammodo subtrahunt merito precedentis peccati: ut sic h3 in peccatum liberius ruat. Tertio modo potest dici id quod est culpa esse pena non ratione alicuius precedentis: vel sequentis: sed ratione ipsius actus deformis. nulli enim dubium est quod ex cōiunctione inconuenientium quoddammodo pena sit homini. ut per etiam in exterioribus. si quis maxime auctoritatis indecenti habitu indueret: hoc sibi pena esset. unde nec sine pena potest esse quod actio deformis: et rectitudine rationis perata in ipsa natura rationali inveniat. et ideo talem actionem facere penale quoddammodo est: sed tamen non ab eodem h3 quod sit pena et culpa: in quantum enim a voluntate pergitur culpe rationem h3: sed in quantum per intentionem voluntatis ipsam animam deturpat: sicut res indecens sibi pene rationem accipit. hic tamen modus ad primum reduci potest. ipsa enim deturpatione est quoddammodo peccati effectus.

Ad primum

per quod ois pena a deo est: sed non eodem modo. est enim quoddammodo pena a deo sicut ab agere: sicut sunt pene sensus que per quandam actionem causantur. ois n. ois actiois reductiones in primum agens fieri sicut in causam. Queda vero pene sunt a deo non sicut ab agere: sed potius sicut a non agere: ut subtractio gratie. ex eo enim quod deus gratiam non infundit causat in isto gratie peruat. utroque autem modo invenitur pena annexa culpe: quod illa pena que efficitur per peccatum ex parte sue conversionis est pena sensibilis hominem affligens: ut ire perurbatio et labor iordinatus in peccato. et hoc quoddammodo a deo est: et iuste ordinatur. ut quod delectatione dei ordinatione appetit propter suam intentionem afflictione incurrat: in hoc est ubi proprie libidini obsequitur. Illi autem pene que est subtractio gratie que est effectus unius peccati et causa alterius est causa deus: sicut non agendo: et sicut aliarum penarum similium: et hoc constat iuste ordinatum esse. ut qui contra deum agit. et per hunc est modum est causa pene illius quod est ipse actus deformis peccati: non quod ipsum causet: sed quod ipsum permittit eum non impediendo. et hoc est silem iusticie ordinem cuius predictis h3. h3 autem ordinis causa deus est. ex quo per quod id quod culpa et pena dicitur per quod ad peccantem refertur ut ab eo voluntarie exiens: et in quo ratio culpe consistit: in ordinatione h3: sed per quod h3 rationem pene: ut a deo ordinatur est debito ordine iusticie. Ad secundum dicitur: quod causa et effectus respectu eiusdem non incidunt in idem per eundem modum cause: quod per diversa gratia causarum et hoc non est inconueniens: ut idem sit eiusdem cau

sa et causatur: sicut finis est causa efficiens: et efficiens est causa finis. sed respectu diuersorum non est conueniens ut etiam secundum ideam generis: et aliquid sit causa finis: et causatur ab altero: et ita est nihil prohibet aliquid quod est culpa esse penam alteri peccati. Ad tertium dicitur: quod pena ordinatur ut medicina ad culpam: sed non semper ut medicina illi qui peccauit: quod non latro suspendatur non est ad correctionem eius. sicut quod homo in inferno daretur: sed quod ordinatur ad culpam. ut medicina alteri: sicut fur suspenditur in bonum totum: et rationis ne passim furta committantur: et alius in inferno daretur ad decorum vniuersi: ne aliquid inordinatum remaneat si culpa per penam non ordinatur. Ad quartum dicitur: quod si per actum quod ultimum peccatum per aliud peccatum non puniatur: quod si vita peccatis finis. vel est alius eius per penitentiam in melius immutatur sicut est et per peccatum tollit gratiam quam scilicet non tollit: quod eam non inuenit: sed tolleretur si inueniret: et si est in proposito. Ad quintum dicitur: quod in actu peccati est aliquid quod peccator vult ut delectationem: aliquid vero est quod non vult. imo per intentionem eius accidit ut corruptio non est: vel est ipsa idecetera actus: et ideo in hoc quod libenter facit puniri de hoc quod libenter facit aliquid accipit per intentionem eius quod voluntati eius aduersatur.

¶ Ut ois pena infligatur per peccato.

III.

Ad quartum sic procedit. ut quod non ois pena infligatur per peccato: quia ut Aug. super can. deuter. dicit. v. modis flagella comminguntur: vel ut iustis merita per patientiam augentur: ut Job: vel ad custodiendam virtutem ne superbia tentet: ut paulo. vel ad corrigendum peccata. ut marie leprosa: vel ad initium pene: ut herodi: quatenus hic videatur quid in inferno sequatur: vel ad gloriam dei manifestandam: ut de cecinato: sed tres istorum modorum non ostendunt penam per peccato aliquo infligere quod non ois pena per peccato infligitur. ¶ De christo dicitur prime Pet. scdo. Qui peccatum non fecit: tamen multas penas sustinuit. quod non pena per culpam infligitur. ¶ De christo dicitur quod ois peccatum est pena secundum primum modum: nec tamen ois peccatum est pena peccati: ut ibidem dicitur. quod non ois pena est pena peccati. ¶ De culpa virtuti opponitur: et sicut virtuti debet primum: ita et culpe pena: sed virtus non habet primum in his temporalibus bonis: sed in eternis. nec culpa per amissionem temporalium bonorum puniatur a deo. cum quod sunt quodammodo pene in amissione bonorum bonorum: ut quod quodammodo pene non sunt per culpas infligere. ¶ De peccato frequenter via ipsorum prosperatur ut Jere. iz. dicitur: et Job. zi. et e contrario iusti in afflictione sunt. sed aut non esset si pena culpe tamen redderet. quod non ois pena culpe alicui redditur.

Sed contra est quod Grego. in oratione dicit. Nulla nocet aduersitas si nulla dñe iniquitas. sed ois pena nocumetur quodammodo est. quod pena esse non potest: nisi ubi dñetur iniquitas. ¶ De Jero. dicit. Quicquid patimur peccata nostra meruerunt: ois pena passiva est corruptio boni: ut supra dictum est. quod ois pena per merito peccati redditur.

Respondeo dicitur: quod nullus puniatur nisi in eo quod aliquod prauum quod sibi bonum est. Sciendum est autem quod aliquid est bonum homini dupliciter: vel secundum naturam propriam in quantum est. hoc est. vel secundum naturam bonam in quantum est aial vel viuum vel aliquid bonum. et quod hoc est id quod est in quantum est rationalis et intellectus habet. ideo bona ei in quantum est hoc est principalia sunt ea que sunt secundum rationem bona. ut virtutes in quantum sunt intellectus perficiuntur: et ex perfectione bonorum bonorum nullus pena habet nisi propria culpa. Sunt autem secundario modo bona rationis que ad operationem virtutis organice: et instrumentales deseruiunt. ut sanitas corporis: et res exteriores. hoc autem non sunt simpliciter bona rationis: sed secundum aliquam mensuram: puta. si ad operationem virtutis adiungatur. unde philosophus dicit in 1. 10. et ibi. quod superabundantia diuitiarum: quod ad opus virtutis impedit: bona fortuna videtur non esse: sed mala. unde si aliquis prauum his bonis quantum ad id quod non perficit ad operationem virtutis: sed magis deficit: talium bonorum seruatio non est pena hominis in quantum est hoc. sed quod prauum eis quod idem get ad operationem virtutis. unde dicitur Ecclesi. 3. Diuitias et paupertatem

ne dederis mihi. unde nullus nisi per culpa puniatur in subtractione bonorum bonorum: in quantum virtuti necessaria sunt. unde philosophus. Junior sui etentis sensui: et non vidi iustum derelictum. Si autem consideret homo secundum naturam bonam bonorum bonorum: et ex teriora sunt bona sibi. unde quilibet prauum bonorum bonorum quedam pena est sibi: non autem ois talis pena inducit per peccato. proprio ipsi. sed tamen semper aliquod peccatum sequitur ad minus peccatum nature: quod nisi humana natura per peccatum originale infecta esset: nullam molestiam vel defectum homo in his patere.

Ad primum

ergo dicendum: quod hoc quod homo hic ad augmentum meriti flagellatur non est sibi pena in quantum est homo: sed bonum eius: tamen est pena sibi in quantum natura aialem habet. et ideo talis pena non sequitur culpam per prauum illi qui peccat: sed culpam nature infecte. quod si facta non esset homines sine hoc molestia ad perfectionem meriti peruenirent. Ad secundum dicitur: quod christus nullo modo penam habuit aliquam que esset pena hominis in quantum est homo: quod in bonis rationis superabundauit: nec aliquem defectum in eis passus est: habuit tamen penam aliquam quantum ad naturam bonam: et ideo non oportuit quod esset aliqua culpa in eo: sed quod aliqua culpa precessisset in natura humana. unde dicitur Isaie. 53. Propter peccata populi mei percussus est. Ad tertium dicitur: quod hoc quod dicitur. quod non ois peccatum est pena peccati: intelligendum est peccati alteri. per naturam peccati esse crine et caliter pena dici potest in quantum corruptio nature: que per illud fit: quedam pena est: non autem pena alteri. ¶ De peccato peccati: sed ipsius met peccati: quod tamen corruptionem inducit. Ad quartum dicitur: quod sicut virtus non habet per se premium in his temporalibus bonis: sed per accidens secundum quod talibus indiget ad virtutis actum. ita etiam nec culpa in his puniatur quasi essentiali pena. sed quodammodo accidentaliter secundum quod subtractio bonorum bonorum temporalium in detrimentum etiam spiritualium reducat quatenus pena hic incipiat et in futuro terminetur. Ad quintum dicitur: quod si impius prosperitatem habet frequenter in eorum malum est. ut ex dicto philosophi in ducto philosophus. unde in hoc ipso puniuntur. sicut etiam et qui iusti in aduersitatibus sunt in eorum bonum cedit: quod per bonum ad virtutem perficiuntur: unde non est eis pena precipue in quantum homines sunt: sed quasi pro premio redditum.

¶ Ut distinctio bonorum sit conueniens.

V.

Ad quintum sic procedit. ut quod conuenienter ponitur distinctio bonorum. ut quodammodo dicuntur bona ex genere: et quodammodo ex fine et ex causa. quod non alicui prauum sed generis sui non poterit remoueri ab eo per aliquam diuersitatem additam. quod quodammodo diuersa aiali addatur semper in eo sensibile remanebit: sed reficere esuriem et siles actus quos dicit bonos ex genere male fieri possunt. ut si per ianez gloriam fiat. quod conuenienter boni ex genere dicuntur. ¶ De peccato sicut se habet malum ad generis malitiam: et bonum ad generis boni. sed actus qui sunt ex genere mali nullo modo boni esse possunt: ut occidere in occidens vel aliquid hoc. nec illi actus mali esse possunt ex genere boni dicendi sunt. ¶ De cuilibet generi respondet sua species. si quod est aliquid actus bonus ex genere debet assignari aliquid actus bonus ex specie: quod cum permittatur ut distinctio insufficientes. ¶ De bonum est ex fine ut in 3. metha. philosophus dicit. sed materia: et finis non inducit in idem. ut in 11. phy. dicitur. unde quod conuenienter dicantur actus super debitam materiam cadentes ex genere boni. ¶ De materia actus est obiectus eius. obiectum autem habet rationem finis. quod si dicitur actus bonus ex genere ex materia debita super quam cadit. videtur quod conuenienter distinguatur bonum ex genere et bonum ex fine.

Sed contra Bonum sumitur ex materiali principio. ut Augustinus dicit. si ergo aliquid actus ex materia super quam cadit bonitatem habeat: conuenienter ex genere bonus dicitur. ¶ De quod oibus existentibus in aliquo genere prauum eis ex natura generis sui competit: sed actibus cadentibus super debitam materiam secundum totam ordinationem sui generis quedam

bonitas puenit. ergo pueniēter boni ex gñe dici pñt.
Respondeo dñm q̄ sicut. Diony. dicit. 4. ca. cell.
 ierar. in substantijs oib⁹ inueniē esse
 tia: virtus et opatio: bon⁹ at talis ē ordo q̄ virtus ab esse
 tia et opatio a virtute pcedit: et q̄ a bono pcedit non
 pōt ēē nisi bonū. iō sicut eētia et virt⁹ bōa sunt: ita et ope
 ratio fin q̄ a virtute agentis pcedit: sed q̄ virt⁹ in volūta
 rie agētib⁹ ad multa se h̄z. iō actio ex virtute agentis de
 terminatiōem nō h̄z: sed p̄pria determinatio act⁹ est ex
 obto. vñ si obm sit p̄portionatū actu ex ipso obto q̄dam
 vltiorē bonitatē recipiet: et q̄ p̄pria determinatio: qua
 aliquid determinat est determinatio per formas gñis. iō
 h̄s actus ex determinatiōe obti bonitatē habētes dicūt
 boni ex gñe: sed q̄ actū aliquem circa idē obm contingit
 diuersimode se h̄re. iō adhuc act⁹ ex obto determinatus
 ē vltorius determinabilis per alias circūstātias que si cō
 ueniētes fuerint ex eis q̄dā vltiorē bonitatē recipiet.
 et dicet bon⁹ ex circūstātis q̄sq; pueniatur ad p̄fectam
 bonitatē act⁹ que ē p̄ informatiōem bñt. et tūc dicet bo
 nū virtutis. sic q̄ p̄ rō distinctiōis bonitatis actuum que
 in lra ponit: et quō be bonitates adinuicē se h̄eant. p̄ima
 n. bōitas q̄ ē ex eētia act⁹ cōis ē oibus actib⁹. vñdē ipa
 subternit oib⁹ alijs bonitatib⁹ iter q̄s p̄ superuenit sibi
 bonitas: q̄ ē ex debita m̄a sup quā itez inducit alia boni
 tas que ē ex fine et alijs circūstātis et ex forma bñtus. et se
 cūda bonitate subtracta nō p̄t ēē 3. s̄z tñ posita scōa: non
 necio 3. ponitur: et iō p̄tingit actum h̄re bonitatē ex m̄a: et
 tñ eū male fieri p̄p̄ indebitas circūstātias.

Ad primum q̄ dōz: q̄ illa bōitas q̄ ē ex gñe ma
 net in actu q̄tūcūq; p̄ alias circū
 stātias indebitas deordiet: sicut ē q̄tūcūq; ab aīa tolla
 tur gr̄a remāet in ea bonitas nāe. vñ nō d̄r act⁹ q̄ ē bon⁹
 ex gñe male fieri: q̄ p̄uef ab eo bonitas sui gñis. s̄z p̄uef
 bonitate circūstātiaz. **Ad 2. dñm:** q̄ vñ d̄r defcūs suffi
 cit ad B. q̄ malū aliqd ēē dicat: s̄z nō vna p̄fectio sufficit
 ad B. q̄ simplr sit bonū: q̄ bonū p̄tingit ex vna et p̄fca cā: s̄z
 malū ex p̄ricularib⁹ defcīb⁹: vt Diony. dicit: et iō illud q̄d ē
 bonū ex gñe nō ē neciuz q̄ simplr sit bonū: s̄z p̄t male fie
 ri. q̄d at ē malū ex gñe simplr ē malū: nec bonū fieri pōt.
Ad 3. dñm: q̄ sic gen⁹ determinat p̄ spēm: ita ēt bonū in
 gñe determinat p̄ bonitatē q̄ ē ex fine et ex alijs circūstan
 tijs: et iō illud bonū q̄d ē ex fine et circūstātis: rñdet bono
 q̄d ē ex gñe sic spēs gñi. vñ et ei⁹ p̄dicatōez recipi: pasce
 re. n. cūriētē p̄p̄ deū ē pascere cūriētē: s̄z nō p̄uertitur.
Ad 4. dñm: q̄ ē duplex m̄a: ex q̄ vel in q̄: et m̄a circa
 quā. et p̄mo m̄a deā nō incidit in idē cū fine: s̄z scōo mō ē
 idē cū fine: q̄ obm finis act⁹ ē. **Ad q̄ntū dñm:** q̄ actus
 alijs h̄z duplicē finē. s̄z p̄ximū finē q̄ ē obm ei⁹: et remo
 tū quē agēs intēdit. et iō cū bonū ex fine distinguit̄ h̄ bo
 nū ex gñe itelligit̄ de fine remoto quē agēs intēdit.

Expositio textus.

Stas penas pauci rē. Rōnē hui⁹
 reddit p̄hs in. 9. et h̄i.
 q̄ nā intellectualis q̄ suis bonis p̄ h̄s d̄stini
 tur occulta ē: s̄z nā exterior magis appet. vñ
 magis ē credēdū sensibilib⁹ h̄oib⁹ se cē B. q̄d
 sunt p̄p̄ nām sensibilē q̄ p̄ nām intellectuāle: et B. iō quia
 q̄d nocet eis fin intellectuāle nām nō reputāt penā: sed
 solū q̄ nocet fin nām exteriorē eis notā: q̄uis ecōtrario
 sit s̄z rei vitatē. Media q̄ sūt et p̄ctā sūt rē. Intelligēdū
 ē de his q̄ sūt in gñe culpe als falsum eēt: q̄ q̄dā sūt tātū
 mō pene: et nullo mō culpe. (Pōit de⁹ offendiculus rē)
 Dū. s̄z p̄dimēta p̄cti nō subtrahit. (Nō tñ pōt dici pena
 p̄cti rē). s̄z aliterius. q̄ illa p̄ea que seq̄t̄ eiusdē p̄cti pena
 ē q̄d eā effecit. (Nec tñ iōtū p̄ctā sūt rē) Quia peccata

sūt aliqd inq̄tū a volūrate pcedūt: sed pena peccata fi
 unt fm illud q̄d inueniē i eis aliquid volūtatī repugnās
 vt deū ē. (Vl de hoie s̄z statū libe. ar) Ita solo nō videt̄
 pueniēs: q̄ p̄cepta legis h̄oī post p̄cti data sunt de q̄b⁹
 Hieronimus locutus est.

**Alioz ponit sniam q̄ dicūt malos act⁹ nullo
 modo esse a deo: necesse bonos siue i eo q̄ sūt:
 siue a lio modo.** **Distin.** XXXVI.

Sunt at et alij plurimi longe alr de
 p̄ctō et de actu sentiētes. asserūt. n.
 volūtatē malā et actū malū p̄ctā eē
 et nulla rōne bonā: nec fm aliquaz
 rōnē ex deo auctore eē: q̄ sine deo
 sūt: sine eo nāq; vt ait euāgelista: Scm ē nihil
 .i. p̄ctm q̄d d̄r eē nihil: nō q̄ nō sit actio praua
 vel mala volūtas: q̄ aliqd ē: s̄z q̄ a h̄o eē separat
 hoies et ad malū trahit: et sic ad nō eē deducit.
 Qui. n. a sūmi bōī p̄cipariōe recedūt: q̄d solū
 h̄e ac p̄p̄ie ē: merito nō eē dicūt. Iōq; aug. di
 cit sup Jo. p̄ctm nihil eē: nihilq; fieri hoies cū
 peccāt: hac iḡ rōne astruūt nihil eē: q̄ a h̄o eē
 hoiez elōgat volūtatēq; malā atq; actiōez siue
 locutiōem malā p̄ctm eē dñt. q̄ p̄uaricatio et
 inobediētia hec sūt: et h̄ legē dei sūt: q̄ tñ sūt. s̄z
 ab hoie vñ a diabolo: nō a deo. Nullaten⁹ enī a
 deo hec eē dñt: siue inq̄tū sūt: siue alio modo.

**Qualr determin ent h̄ba aug. p̄missa: q̄b⁹
 air: oē q̄d ē inq̄tum est bonum eē.**

Illa quoq; ang. h̄ba q̄b⁹ dicit. Qē q̄d
 ē inq̄tū ē: bonū eē: et deū h̄re auctore
 de naturis siue de subijs tñ accipien
 da for: tradūt. Sube h̄o nomie atq;
 nāe dñt significari subas ipas: et ea q̄ nāl̄r bñt.
 .i. q̄ p̄creta sūt eis: sicut aīa nāl̄r h̄z intellēm et
 igeniū et volūtatē: et h̄mōi: q̄d ex h̄bis atq; p̄
 missis colligīt: vt bonū boiem appellat bonaz
 naturā: et malū hoiez malā naturā. fm h̄ac iḡ
 assertiōem vñ acceptiōem mali act⁹ nō sunt na
 ture vñ sube: nec ēt boni act⁹. Qd vñq; ang. vñ
 inuere i lib. retrac. distinguēs iter subas siue na
 turas: et bōas actiōes siue malas. Alperies enī
 q̄sio intelligēdū sit: q̄dā in lib. de h̄a reli. ab eo
 traditū: air: hoc de subijs atq; naturis dictuz ē.
 Inde. n. disputabāt nō d̄ bōis actiōib⁹ atq; pec
 catis. apte h̄ vñ diuidere inter nās siue subas et
 actiōes siue p̄ctā. iōq; asserūt p̄fati doctores
 actiōes iteriores vñ exteriores nō eē nās: vñ sub
 stātias: q̄ si male sūt p̄ctā sūt: neq; a deo sunt.
 Qd h̄o mali act⁹ nō sint nāe. aug. vñ notare in
 pria rñsione h̄ pelagiōes ita dicēs. Q̄ pa diabo
 li q̄ vicia dicūt: act⁹ sūt: nō res. Idē i q̄rra. Qē
 malū nā nō ē. s̄z act⁹ accūs alicui d̄fctū boni: q̄
 obx̄ q̄d natura nō ē de⁹ nō fecit. q̄ natura ē oē